

4.1.1 Kjøring i tettsted og i landevegsmiljø ved bruk av systematisk informasjonsinnhenting og presis kjøreteknikk

Aktuelt innhold:

- Planlegge en kjøretur ved valg av kjørerute som gir minst mulig risiko og best mulig trafikkavvikling
- Hensiktsmessig observasjonsteknikk ved kjøring inn mot kryss
- Hensiktsmessig observasjonsteknikk ved kjøring inn mot, på, og av landeveg som har fartsgrense 60 til 80 km/t
- Identifisere de vanligste situasjoner som er farlig for mopedisten ved kjøring i tettsteder
- Identifisere de vanligste situasjoner som er farlig for mopedisten ved på kjøring i lande vegmiljø
- Velge fart og plassering der han blir best sett og forstått, samt selv har god sikt og sikkerhetsmarginer
- Kjøring i kurver der eleven arbeider med å tilegne seg ferdighet i å koordinere fart og plassering i forhold til sikt, vegbredde, vegens beskaffenhet og trafikksituasjonen Hensiktsmessig plassering foran og gjennom enkelt-kurver og s-kombinasjoner
- Kjøre forbi, og bli forbikjørt
- Rask og presis akselerasjon fra 0–45 km/t, rett frem og til høyre og venstre inn på større veg
- Trafikkmengde og fartsnivå på kryssende veg
- Vurdere luker (fart og avstand) ved innkjøring på forkjørsveg
- Vurdering av risikoforhold ved avkjøring fra større veg
- Bruk av av- og påkjøringsfelt
- Oppfølging og videreutvikling av presis kjøreteknikk
- Oppdage og vurdere særlige risikoforhold (møtende planlegger å svinge til venstre, trafikk fra sideveg og møting)
- Handlingsberedskap

4.1.2 Velge kjørerute som gir størst mulig trygghet og minst mulig ulempe

Aktuelt innhold:

- Veger med ulik fartsgrense
- Egne ferdigheter
- Trafikktetthet
- Muligheter for å slippe forbi trafikk

4.1.3 Reflektere over egne opplevelser og mopedens muligheter for sikker transport

Aktuelt innhold:

- Valgt kjøremåte i ulike situasjoner
- Begrensningene som mopeden har til å følge trafikk
- Forskjellige veger, bredde, antall felt, hastighet
- Mulighetene for informasjonsinnhenting

Kommentar til sikkerhetskurs på veg

Samtalen etter kjøring skal ta utgangspunkt i elevens opplevelser av kjøringen. Det legges vekt på hvilke valg mopedføreren kan gjøre for å kjøre med minst mulig risiko.

4.2 Tilstrekkelig øving

Eleven skal i tillegg til sikkerhetskurs på veg ha tilstrekkelig øving til å kunne kjøre i samsvar med hovedmålet.

Aktuelt innhold:

- Situasjoner, erfaringer og opplevelser
- Momenter fra opplæringen som trenger forsterkning eller mer trening

Trinn 4 Avsluttende opplæring

Opplæringen i trinn 4 skal bringe eleven fram til hovedmålet.

Eleven skal gjennomføre sikkerhetskurs på veg i samsvar med §§ 10-10 og 10-11.

Den obligatoriske delen alene er vanligvis ikke nok til å nå fram til hovedmålet for opplæringen. I tillegg må det suppleres med tilstrekkelig øving gjennom opplæring ved trafikkskole og/eller annen øving. Øvrig opplæring mot vederlag som ikke er obligatorisk, kan i trinn 4 gjennomføres med inntil tre elever, jf. § 10-5

Opplæring i trinn 4 skal være avsluttet før teoriprøven avlegges ved en trafikkstasjon, jf. § 29-2.

Mål for trinn 4, jf. § 10-5:

Etter å ha gjennomført trinn 4 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre moped i samsvar med hovedmålet.

Elevene skal ha utviklet vilje til å ta ansvar, til å ta forholdsregler og til å samarbeide i trafikken.

4.1 Obligatorisk sikkerhetskurs på veg for klasse AM146

Sikkerhetskurset består av 4 undervisningstimer der minst 3 timer skal være praksis bestående av kjøring med refleksjonspauser. Resterende tid fordeles til planlegging og oppsummering.

Kjøringen på veg kan gjennomføres med inntil 3 elever, jf. § 10-10.

Mål for sikkerhetskurs på veg, jf. § 10-11:

Eleven skal gjennom opplevelse og erfaring videreutvikle sin kompetanse i å opptre slik at ulykker unngås.

Eleven skal utvikle evne til refleksjon, til å ta andres perspektiv og til å velge kjøremåter med lav risiko.

Eleven skal

1. videreutvikle tydelig, sikker og selvstendig kjøring med moped i tettbygd strøk og landevegsmiljø ved bruk av systematisk informasjonsinnhenting og presis kjøreteknikk
2. erfare og velge kjørerute som gir størst mulig trygghet og minst mulig ulempe for annen trafikk
3. reflektere over egne opplevelser og mopedens muligheter for sikker transport.

Undervisningen skal legge til rette for at elevene når de målene som er fastsatt i forskriften.

Med tanke på å nå disse kan det arbeides med å nå flere mål samtidig, eller i annen rekkefølge, enn den som er fastsatt i forskriften for vedkommende trinn eller del av kurs, jf. §§ 7-1 og 7-2.

Aktuelt innhold i undervisningen

I oversikten nedenfor er aktuelt innhold i undervisningen ordnet i tema i samsvar med målene. Oversikten er ikke uttømmende, men illustrerer hva undervisningen bør omfatte. Innenfor forskriftens rammer velger læreren selv, med utgangspunkt i elevens behov og tilgjengelige ressurser, øvingsområde m.m., metoder og rekkefølge i behandlingen av lærestoffet med tanke på å legge best mulig til rette for elevens læring.

Mål for sikkerhetskurs i trafikk, jf. § 10-9:

Eleven skal gjennom opplevelse og erfaring videreutvikle sin kompetanse i å opptre slik at ulykker unngås.

Eleven skal videreutvikle evne til refleksjon, til å samhandle med andre trafikanter og til å velge kjøremåter med lav risiko.

Eleven skal:

1. mestre å kjøre effektivt og behagelig, miljøvennlig og økonomisk i variert trafikkmiljø i god samhandling med andre trafikanter, herunder å forutse, oppfatte og motvirke risiko for møteulykker, å bli forbikjørt og å kjøre forbi
2. vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Undervisningen skal legge til rette for at eleven når de målene som er fastsatt i forskriften.

Med tanke på å nå disse kan det arbeides med å nå flere mål samtidig, eller i annen rekkefølge, enn den som er fastsatt i forskriften for vedkommende trinn eller del av kurs, jf. §§ 7-1 og 7-2.

Aktuelt innhold i undervisningen

I oversikten nedenfor er aktuelt innhold i undervisningen ordnet i tema i samsvar med målene. Oversikten er ikke uttømmende, men illustrerer hva undervisningen bør omfatte. Innenfor forskriftens rammer velger læreren selv, med utgangspunkt i elevens behov og tilgjengelige ressurser, øvingsområde m.m., metoder og rekkefølge i behandlingen av lærestoffet med tanke på å legge best mulig til rette for elevens læring.

3.2.1 Kjøre effektivt og behagelig, miljøvennlig og økonomisk i variert trafikkmiljø.

Aktuelt innhold:

- Identifisering av de vanligste faremomentene i ulike lokale trafikkmiljø og tilpasse kjøringen i forhold til disse
- Kjøre tydelig ved hjelp av tilpassing av hastighet, tegngiving og valg av plassering i forhold til sikt-, trafikkforhold, vegens beskaffenhet og forventet atferd fra andre trafikanter (sikre veggrep, se, bli sett og forstått)
- Kjøring på veg med flere felt; feltskifte, tilpasning til trafikkrytmen, informere og sikre samarbeid med andre trafikanter
- Velge kjørefelt direkte ved sving inn på flerfeltsveg
- Plassering og særlige risikomoment i envegsregulerte gater der dette finnes
- Kjøre i forhold til stedskilt, skiltanvisning, oppmerking og trafikkforhold
- Oppdage og oppfatte særlige risikoforhold ved kjøring på, inn på eller ut av flerfeltsveg
- Bruk av kollektivfelt, avvikling og risiko
- Kjøring i kø og forbikjøring av stillestående kø, risikoforhold
- Effektiv og sikker trafikkavvikling ved tidlig å oppdage, oppfatte og utnytte luker i veg- kryss, ved skifte av kjørefelt og ved hensiktsmessig valg og bruk av kjørefelt
- Anvende en presis kjøreteknikk
- Gjøre bruk av sikre løsninger
- Innta handlingsberedskap når det er nødvendig

3.2.2 Vurdere sin egen ferdighet

Aktuelt innhold:

- Vurdering av egen ferdighetsutvikling
- Bevisstgjøring av egen motivasjon og vilje
- Praktiske eksempler og utførelser

3.3 Trinnvurdering jf. § 7-5

Trinnvurderingen gjennomføres mot slutten av trinn 3.

3.1.5 Kjøring i enkelt trafikalt miljø ved bruk av systematisk informasjonsinnhenting og presis kjøreteknikk

Aktuelt innhold:

- Anvendelse en hensiktsmessig og effektiv observasjonsteknikk
- Identifisering (kjenne igjen og beskrive) av de vanligste færemomentene i ulike lokale trafikkmiljø og tilpasse kjøringen i forhold til disse
- Observasjonsteknikk; hvor observere, og hva en mopedist skal være spesielt på utkikk etter Kjøre tydelig ved hjelp av tilpassing av hastighet, tegngiving og valg av plassering i forhold til sikt-, trafikforhold, vegens beskaffenhet og forventet atferd fra andre trafikanter sikre veggrep, se, bli sett og forstått)
- Anvende presis kjøreteknikk
- Innta handlingsberedskap og bremseberedskap i alle situasjoner hvor dette er nødvendig
- Kjøring i henhold til skilt og vegoppmerking
- Valg av stoppunkt om vikeplikt oppstår
- Utnytte tidsluker og situasjoner hvor andre får vikeplikt
- Særlige risikoforhold i vegkryss, spesielt møtende som svinger til venstre
- Orienter seg og kjøre i forhold til stedskilt

3.1.6 Kjøring i landevegsmiljø

Aktuelt innhold:

- Oppmerksomhet
- Fart
- Plassering

3.1.7 Kjøring i kø, tunnel og mørket

Aktuelt innhold:

- Avstand til forankjørende
- Sidevegs plassering
- Sikt
- Fart
- Lysutstyr
- Bli sett

3.1.8 Sikker samhandling, miljøvennlig og økonomisk

Aktuelt innhold

- Selvstendig kjøring
- Valg ut fra trafikreglenes bestemmelser
- Tidlig og fullstendig overblikk
- Tydelig og forutsigbar kjøremåte
- Tempo, flyt, avvikling
- Økonomisk og miljøvennlig kjøring

3.2 Sikkerhetskurs i trafikk

I sikkerhetskurset skal eleven videreutvikle det grunnlaget som er lagt gjennom den individuelle opplæringen i 3.1.

Sikkerhetskurset består av 4 undervisningstimer der minst 3 timer er praktisk kjøring med refleksjonspauser. Resterende tid fordeles til planlegging, og oppsummering. Dette kurset kan gjennomføres med inntil 3 elever pr. lærer jf. § 10-8.

læreren selv, med utgangspunkt i elevens behov og tilgjengelige ressurser, øvingsområde m.m., metoder og rekkefølge i behandlingen av lærestoffet med tanke på å legge best mulig til rette for elevens læring

3.1.1 Trafikksystemet, trafikantgrupper og interessemotsetninger

Aktuelt innhold:

- Kjøring med motorkjøretøy
- Sosial dyktighet påvirket av ulike verdier og holdninger i samfunnet
- Oppfattelse av avstand og fart
- Faktorer som påvirker prestasjonsevnen
- Konfliktpunkter med andre trafikanter
- Mopedførers bidrag til trafiksikkerhet

3.1.2 Veg, vegoppmerking, skilt og annen trafikkregulering

Aktuelt innhold:

- Myndighetspyramiden
- Veg, kjørebane, kjørefelt og vegkryss
- Refuger og lignende anlegg
- Busslommer
- Felt for fartsøkning og fartsreduksjon
- Vegens skulder
- Gang og sykkelbane
- Gang og sykkelveg
- Kollektivfelt
- Vite hvilken informasjon vegoppmerking og skilting gir om kjøreatferd
- Forstå hvordan skilting og vegoppmerking anvendes for å fremme trafiksikkerhet og/eller fremkommelighet i ulike vegmiljøer

3.1.3 Trafikal atferd

Aktuelt innhold:

- Forståelse for, de krav som stilles til fører av kjøretøy som beveger seg sakte i trafikken herunder observasjon/se reglene
- Trafikkreglenes bestemmelser om:
 - Signal og tegn
 - Bruk av kjørebane, herunder kollektivfelt
 - Kjøretøyets plass på vegen, herunder sporvalg
 - Kjøretøyets plassering ved sving i vegkryss/rundkjøring
 - Vikeplikt
 - Lyskryss
 - Kjørefeltskifte
 - Særlige plikter ovenfor gående
 - Å gi fri veg for utrykningskjøretøy
 - Passering av planovergang
 - Forbikjøring og bli forbikjørt
 - Forbud mot kjøring med moped på motorveg

3.1.4 Kjøring i trafikk

Aktuelt innhold:

- Kjøretøybehandling under sammenhengende kjøring i variert og kupert område med liten trafikk
- Anvende tekniske ferdigheter som bremsing, styring, giring og girvalg, krypekjøring (balanse) og bakkestartteknikker i enkle, trafikale situasjoner
- Observasjonsteknikk; hvor observere, og hva en mopedist skal være spesielt på utkikk etter
- Presis plassering i forhold til skiltanvisninger, trafikkmengde, kjøre- og siktforhold og vegens beskaffenhet

Trinn 3 Trafikal del

Gjennom opplæringen i trinn 3 skal eleven lære å beherske kjøring i variert trafikk. Eleven må også tilegne seg kunnskap om aktuelle bestemmelser i vegtrafikklovgivningen. Ved avslutningen av trinnet skal elevens ferdighet være slik at kjøringen er tilnærmet selvstendig.

Opplæringen i trinnet består av ikke-obligatorisk individuell trafikal opplæring (3.1) og det obligatoriske kurset sikkerhetskurs i trafikk for klasse AM146 (3.2). Sikkerhetskurset gjennomføres mot slutten av trinnet, jf. § 10-4.

Eleven skal gjennomføre obligatorisk trinnvurdering mot slutten av trinn 3, jf. § 7-5.

Innholdet i trinn 3 forutsettes å bli videreført i trinn 4, samtidig som det vil være en del av grunnlaget for oppgavene som blir gitt ved teoriprøven.

Mål for trinn 3, jf. § 10-4:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av den avsluttende opplæringen i trinn 4.

Elevene skal kjøre sikkert og selvstendig i variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal

1. gjøre rede for trafikksystemet, trafikantgrupper og interessekonflikter
2. gjøre rede for veg, vegoppmerking, skilt og annen trafikkregulering
3. gjøre rede for tydelig, sikkert og effektiv atferd i trafikken, i ulike vegmiljø og de regler som gjelder for mopedkjøring
4. anvende systematisk og automatisert informasjonsinnhenting og presis kjøreteknikk
5. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i bolig, tettsted og bymiljø
6. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i landevegsmiljø og forutse, oppfatte og motvirke risiko for møte- og utforkjøringsulykker, å bli forbikjørt og å kjøre forbi
7. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i forbindelse med kø, i tunnel og i mørket
8. mestre å kjøre effektivt og behagelig, miljøvennlig og økonomisk i variert trafikkmiljø i god samhandling med andre trafikanter

3.1 Individuell trafikal opplæring

Den individuelle opplæringen i trinnet skal, sammen med sikkerhetskurs i trafikk, bidra til at eleven når trinnmålet.

Omfanget av den individuelle trafikale opplæringen må tilpasses elevens forutsetninger og muligheter for øvingskjøring. Opplæring mot vederlag kan i trinn 3 gjennomføres med inntil tre elever, jf. § 10-4

Undervisningen skal legge til rette for at eleven når de målene som er fastsatt i forskriften.

Med tanke på å nå disse kan det arbeides med å nå flere mål samtidig, eller i annen rekkefølge, enn den som er fastsatt i forskriften for vedkommende trinn eller del, jf. §§ 7-1 og 7-2.

Aktuelt innhold i undervisningen

I oversikten nedenfor er aktuelt innhold i undervisningen ordnet i tema i samsvar med målene. Oversikten er ikke uttømmende, men illustrerer hva undervisningen bør omfatte. Innenfor forskriftens rammer velger